

זה הדריך

زوهد بريك ZO HADEREKH

גיליון 47, 13 בדצמבר 2017

עיר אחת, שתי בירות

הודעת טראמפ בדבר הכרה בירושלים כבירת ישראל מחריפה את הסכסוך ומובילה לשפיכות דמים

טראמפ. עסוק בהבערת הסכסוך (איור: אל-ראיה קטאר)

את עצמן יותר ויותר בעמדות מנוגדות לאלה של ממשל טראמפ, גם בנושא ישראל והמזרח התיכון. הן נאלצות לפתח מדיניות אוטונומית לגבי הסכסוך הישראלי-פלסטיני. רובן מתנגד באופן נחרץ לשינוי בוטה בסטטוס-קוו בירושלים בטרם הושג הסכם בין הצדדים.

ונתניהו? הוא נאחז בהצהרת טראמפ כבגלגל הצלה אל מול הצטברות ההוכחות בדבר השחיתות שלו ושל מקורביו. ההפגנות הקוראות לסילוק גדלות משבוע לשבוע, אבל ההסלמה בגבול עזה, ההתקפות החוזרות ונשנות בסוריה, העימותים בגדה ובירושלים והפגנות הענק בעולם הערבי מאפשרות לו שוב לחבוש את כובע "מר ביטחון" ולהשכיח מהציבור את הטענות כלפיו.

השבוע האחרון הוא עוד הוכחה לכך, שפתרון לסוגיית ירושלים יימצא רק במו"מ ישיר בין ההנהגה הישראלית לבין מקבילתה הפלסטינית. הקמת שתי מדינות זו בצד זו, ששתי בירותיהן בירושלים, הייתה ונתורה הפתרון ההגיוני ביותר. רק כך תוכל העיר להיות פתוחה ומאוחדת. מהלכים חד-צדדיים של ישראל וארה"ב לבטח לא יתרמו לאחדותה ולשלמותה של העיר, אלא רק יפילו עוד קרבנות וינציחו את הכיבוש.

הודעת נשיא ארה"ב, דונאלד טראמפ, כי ארה"ב מכירה בירושלים כולה כבירת ישראל ותעביר אליה את שגרירותה היא בלתי-חוקית. כל החלטות האו"ם מאז 1947 לא קיבלו מעולם את טענת ישראל לבעלות בלעדית על כל ירושלים. זו הסיבה שהשגרירויות הזרות אינן ולא היו בירושלים. בין 1948 ל-1967, הייתה ירושלים מחולקת: החלק המזרחי תחת שלטון ירדני והמערבי – תחת שלטון ישראלי. במלחמת '67 כבשה ישראל את מזרח העיר, בצד הגדה המערבית, סיני, רצועת עזה והגולן. לכיבוש הישראלי אין הכרה בינלאומית. לכן, שטחים אלה נחשבים כבושים. הצהרת טראמפ מנוגדת להחלטות האו"ם. אם וכאשר תצא לפועל, תפר את החוק הבינלאומי ואת החלטות הקהילה הבינלאומית.

למרות צהלות השמחה הרבות שנשמעו ברחבי ישראל, הצהרתו של טראמפ היא מתנה מורעלת: פרובוקציה, שבירת אמון והצתת איבה. ירושלים היא לב ליבו הרגיש של הסכסוך הישראלי-פלסטיני. שם החל הסכסוך, ובלי פתרון מוסכם בין ישראל לפלסטיין באשר לשאלת ירושלים והמקומות הקדושים – גם לא יסתיים. אם אכן, כפי שכבר עולצת ממשלת נתניהו, טראמפ "מוסר" את ירושלים ליהודים לפני כל מו"מ – פקעה יומרתו להיות מתווך (ארה"ב מעולם לא הייתה הוגנת). כך רואים זאת הפלסטינים שהביעו את זעמם בהפגנות מחאה נגד ארה"ב וישראל: בעזה, בחברון, ברמאללה, בירושלים המזרחית, וגם במשולש ובגליל. כך רואה זאת כל העולם הערבי והמוסלמי: בלבנון, בירדן, במצרים, במרוקו, באלג'יר, בטוניס, בטורקיה, באיראן ובאינדונזיה. תכנית קושניר, שליחו של טראמפ למזה"ת, איבדה כל משמעות לאחר הצהרת חותנו.

ההצהרה של טראמפ אולי משמחת את בוחריו האוונגליסטים ואת הלובי היהודי בארה"ב, אך היא הרסנית גם אם מסתכלים מנקודת מבט של האינטרס האמריקאי. הצהרת טראמפ מבודדת את ארה"ב ופוגעת בשארית השפעתה במזרח התיכון ובעולם. אפילו הסעודים ונסיכי המפרץ, שאותם מנסה טראמפ לרתום לברית דמים נגד איראן, מתנגדים לניסיון להפקיע מהפלסטינים את הריבונות העתידית במזרח ירושלים. מדינות האיחוד האירופי מוצאות

אחד בפה ואחד בלב

"יו"ר סיעת כולנו בכנסת, ח"כ רועי פולקמן, חבר מפלגתו של שר האוצר כחלון, אמר השבוע במפגש עם חברי תנועת 'המחאה הגדולה - יחד נוריד את מחירי הדיור' כי הציפיות שמחירי הדיור בארץ יירדו בשיעור דרמטי כתוצאה מצעדי הממשלה לא תתממש. 'לא תהיה ירידה דרמטית במחירי הדיור כי איננו מעוניינים בירידה דרמטית; הציבור אינו מעוניין בכך', אמר ח"כ פולקמן. לדבריו, הנוגדים את הצהרות שר האוצר בעבר, 'המטרה איננה הורדת מחירי הדיור אלא ייצוב השוק והמשך העלייה במחירים בשיעורים מתונים'."

(היומן הכלכלי של רשת ב', 29.11)

החלטות של ראש המוסד

"ראש המוסד יוסי כהן התערב בעבר בסכסוך עסקי מר בין יבואני הרכב רמי אונגר ומיכאל לוי בעניין זיכיון ההפצה של רכבי 'קיה' הקוריאנים בישראל. מעורבותו נעשתה בתקופה שכהן כסגן ראש המוסד. הדברים עלו מעדות שמסר בבית המשפט אבירם הלוי, סגן מפקד סיירת מטכ"ל לשעבר שעבד עבור לוי ובהמשך העיד נגדו בבית המשפט. הלוי נשא את הדברים במסגרת דיון בתביעות הדיור שמנהלים אונגר ולוי על הזיכיון, שמניב הכנסות של מאות מיליוני שקלים בשנה".

(כ"לכליט"ט, 30.11)

העולם על פי המוסד

"התאגידים גדלים בקצב פנטסטי. יש המון כסף, אבל הממשלות עניות. חלוקת העושר היא בעיה שכולם סובלים ממנה; יש מדינות שבהן זה יוצא בצורה של מהפכה, ויש מדינות שהמנהיגות לוקחת את העניינים בידיים ועושה סדר בכלאגן".

(תמיר פרדו, ראש המוסד לשעבר, "כלכליסט", 27.11)

למי קנה ארוך יותר?

"מי הרג יותר אויבים במהלך שירותו הצבאי: הקצין המעורר ביותר בצה"ל, התואר בו מתגאה שר הביטחון והרמטכ"ל לשעבר אהוד ברק או שר הביטחון והרמטכ"ל לשעבר משה (בוגי) יעלון? ביום עיון התייחס יעלון לפרשת אלעזר אזריה ואמר כי 'אין כמעט בכירי ממשלה וחברי כנסת שנאלצו להרוג יותר ממני'".

(מעריב, 26.11)

אופס, נפלט לי

"האפיפיור פרנציסקוס סיכם אתמול שלושה ימים במיאנמר בהם נמנע מלהזכיר את שמם של המיעוט האתני הנדרף, בני הרוהינגיה. הבוקר הוא ביקר גם בבנגלדש, לשם נמלטו מאות אלפי פליטים רוהינגים כתוצאה מרדיפה, אונס ורצח. גם שם, ספק אם יתייחס במפורש לפשעים החמורים שמבצעת ממשלת מיאנמר.

כתבתנו יערה אגמי חורי שוחחה השבוע בראיון נדיר במיוחד עם שגריר מיאנמר בישראל, מונג מונג לי.

השגריר הכחיש מכל וכל שהצבא במדינתו מבצע טיהור אתני בבני הרוהינגיה. שגריר מיאנמר התנצל וחזר בו מאמירה בדבר מכירת נשק ישראלי לארצו. בראיון טען השגריר כי ישראל מוכרת נשק לארצו. הסמנכ"ל האמון על יבשת אסיה במשרד החוץ, גלעד כהן, יזם עמו שיחה אשר במהלכה חזר בו השגריר מדברים אלו והתנצל. השגריר כבר נקרא לנזיפה במשרד החוץ לפני מספר ימים בגין אמירה דומה והבהיר כי ישראל לא מכרה ואינה מוכרת נשק למיאנמר."

(גל"צ, 1.12)

דברים בשם אומרם

ח"כ סמוטריץ' לא מתבלבל

"החלטת האו"ם בכ"ט בנובמבר היא ביטוי לרצון האלוקי והדרך שהוא בחר לממש אותה בדורנו".

(חשבון הטוויטר של ח"כ סמוטריץ', 29.11)

דונלד, אמור לי מי חבריך וגו'

"הלייבור והמפלגה הקומוניסטית הבריטית דורשות מהממשלה השמרנית לבטל את הביקור העתידי של הנשיא האמריקני דונלד טראמפ לאחר ששיתף בטוויטר שלושה סרטונים נגד מוסלמים ששיתפה בכירה בארגון הגזעני הקיצוני 'בריטניה תחילה'. לאחר ביקורת חריפה מאוד בשני צדי האוקיינוס האטלנטי, גם ראשת הממשלה הבריטית תרזה מיי הצהירה: 'טראמפ טעה'. את הארגון 'בריטניה תחילה' הקימו ב-2011 חברים לשעבר במפלגה הלאומית הפשיסטית. הוא צבר תאוצה ברשתות החברתיות עם פרסומים גזעניים העוסקים ב'מגמת האיסלאמיזציה' של בריטניה, וידוע בהתנגדותו להגירה ולהפלות. בתחילת החודש הורשעה ג'יידה פרנסן, סגנית יו"ר הארגון שהעלתה את הסרטונים שאותם שיתף טראמפ, בהטרדה על רקע דתי – לאחר שנטפלה לאישה מוסלמית שלבשה ח'ג'אב".

(מורנינג סטאר, 29.11)

מכתבים

למערכת

מדיניות התכנון של ממשלת הימין

מאז נחנכה תחנת הרכבת בכרמיאל, התחלתי לנסוע מדי יום לעבודתי בקריות באמצעותה. עלות הנסיעה אינה זולה, אך היא יעילה ומהירה. במהלך הנסיעות נחשפתי לחינמון "ישראל היום".

מה רבה הייתה הפתעתי כאשר בגיליון מיום 27.11, בעמוד 11, קראתי כי "תמליל של דיון שעסק בבניית הפרדה מפלסית בין מסילת הרכבת לכרמיאל לבין כביש 784, בדומה לגשר שהוקם מעל צומת אחיהוד, חושף אמירה של יו"ר מטה הדיור הלאומי ויו"ר ות"ל (הוועדה לתשתיות לאומיות), אביגדור יצחקי, שלפיה 'לא בענה, לא דיר אל אסד ולא כרמיאל הן לא ערים ליכודניקיות'".

המסקנה המתבקשת היא, שתושבי כרמיאל היהודים והערבים, וכן תושבי כפרי הסביבה אינם זוכים למחלפים ומסכנים את חייהם מדי יום בגלל שהם מצביעים נגד הימין!

מ"ע

כרמיאל

אפשר לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל:

zohaderekh@gmail.com

או לתכתובת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

פנתר בשק

על החברה הפוליטית המתפוררת. מפלגת העבודה ואבי גבאי כסימפטום

מאת **טליה קלינמן**

הפוליטיקה הישראלית ידעה הרבה צנחנים, אישים מפורסמים שמפלגות אימצו לחיקן. תחילה היו אלה גנרלים. בימים ההם היה לגנרלים ערך סמלי רב. הם שידרו ביטחון. הנה, ניצבים לצד מנהיגי המפלגות אנשים שניהלו את צה"ל, ולכן סביר להניח שיידעו לנהל את המדינה. מעמדם של הגנרלים דעך. חינום סר. מספרם בחיים הצבאיים עלה, אך נוכחותם הציבורית הצטמצמה. איש אינו מסוגל להסביר מה

סוד קסמם של בוגי יעלון, עוזי דיין או גבי אשכנזי. איש אחד גם אינו יודע מתי ומה יגנו בני גנץ או דן חלוץ, ולא יזו להקה יצטרפו.

שום ריגוש אינו עובר בציבור הבוחרים למראה אלוף בבגדי קרב המספר על חלקו במלחמות. באותה מידה איש כבר אינו מתרגש מכך שאביגדור ליברמן, עם חיתוך דיבור ושגיאות בעברית הנוטים להיות מושא ללעג, הוא שר הביטחון במקום אלוף שהיה מפקד סירת מטכ"ל.

במקביל לירידת כוחם של הגנרלים, עלה כוחם של העיתונאים, בעיקר פרצופים

וקולות שהיו מוכרים מהטלוויזיה: יאיר לפיד, עופר שלח, שלי יחימוביץ', מרב מיכאלי, ניצן הורוביץ. שום תופעה מלהיבה לא נוצרה כאן. היא העידה על התלות העצומה של הישראלים בערוצי הטלוויזיה. והיא העידה גם על דלדול הכוחות של המנגנונים המפלגתיים עצמם, של הפעילים ושל יכולתם של אנשים שטיפסו בתוך המערכת הפוליטית להנהיג את הציבורים שלהם.

העיתונאים נשאו קול של "מחאה" כמו-אפוזיציונית. לפיד מחה נגד הדת והדתיים, החרדים והמשתמטים. יחימוביץ' מחתה נגד הקפיטליזם. כמעט כל הכוכבים הללו עדיין כאן. הם שייכים למפה הפוליטית, לחברה הפוליטית שתפקידה המרכזי איננו להיות דווקא בשלטון, אלא להיות בפרלמנט. זוהי החברה הפוליטית הישראלית. "כולנו" כבר ויתרה על כוכבים ונשענה על החיפוש הנואש במרכז אחרי "איש ימין שהלך קצת שמאלה". שיהיה מזרחי. שלא יהיה כוחני. שיביא איתו אנשים הגונים. כחלוץ, אף הוא, נראה כזה לשעה קלה. עיתונאים חשובים כבר לא היו פנויים ב-2015. העניין הוא נגמר.

החברה הפוליטית עסוקה בשימור עצמה, על עוזריה וחברותיה בכל מיני ועדות, לאומיות ובינלאומיות. המפלגות

מבקשות לשמור על כוחן. כן, הן שונאות את נתניהו. אך אין להן מצע חלופי. להיפך, לפעמים הן תוקפות את נתניהו מימין. אט-אט, נעשית החברה הפוליטית שלנו מערכת שבמרכזה כמה עשרות פוליטיקאים, הבוחרים את עצמם ואת צוותיהם. חלקם גם מרכיבים את הרשימות לכנסת בעצמם. עניינם המרכזי הוא לשוב ולהיבחר, לשלטון או לאופוזיציה. ממקום זה ראוי להתבונן בגבאי, האיש שבא לפרק את מפלגת העבודה ולהסיע אותה למחוזות רחוקים.

הוא איננו רק צנחן בעידן התפוררותם של הסמלים הלאומיים. כמו בנט, הוא בא כ"סיפור הצלחה" כלכלי. היה לו עוד יתרון אצל בוחריו העבודה: הוא "לא כמוהם". לאחר הניצחון הסוחף בפריימריז, הם התפעלו והצהירו כי "הוא ממעבר" והוא "מזרחי אמתי". אבי גבאי נתפש כאדם ישר. בעידן נתניהו נראה היה, לרגע, כי המובן מאליו – מדינאי הגון – יכול לשמש נכס אלקטורלי.

והוא, גבאי, בא לעבוד. מפלגת העבודה הופכת, תחת מנהיגותו, מפלגה שנבנית כרצון השליט הבלעדי. כמו "כולנו", כמו "יש עתיד". הוא לא פוליטיקאי, במובן של הדמוקרטיה הפרלמנטרית שבה מפלגות דמוקרטיות עם מוסדות נבחרים וסיעות בכנסת מתמנות בקולות צירי המפלגה

ומוסדותיה. מפלגות מסוג זה נעלמות בישראל (לא בכריטיניה, וגם לא בגרמניה). מבחינתי, גבאי אינו מעניין. גם המתכונים הימניים שהוא מציע למפלגתו במטרה "לעדכן" אותה ו"לשחרר" אותה מהדימוי השמאלי שלה (בעניין הפלסטינים, הפליטים האפריקאים) מעניינים פחות מעצם העובדה שאנחנו חוזים בהתרסקות של מפלגה שאחזה בשלטון כ-30 שנה.

מה שנשאר ממנה הם חברי כנסת שהגיעו אליה לאחר המחאה של 2011, חלקם ציניים באופן מרגיז. הם עוסקים בפריימריז תמידיים.

עמודי הפייסבוק מלאים בפרצופיהם. זו אף פעם איננה מפלגת העבודה שמופיעה בסרטון, אלא חבר הכנסת המסוים ששוחב בפנינו את עמדתו.

ההשתתקות הפתאומית נוכח ההכרזות הימניות של גבאי היא המעניינת. האופן שבו פיטרה מרב מיכאלי את עוזרתה הפרלמנטרית על כי מחתה על עמדת המפלגה בעניין גירוש הפליטים, זה הסימפטום החדש. הסיעה מחליפה את המפלגה. הסיעה לא רוצה להגיע לשלטון. חברי הסיעה רוצים בראש ובראשונה להיבחר שוב. אין להם שום עמדה משותפת שממנה אפשר להבין במה בדיוק הם חולקים על נתניהו חוץ ממצב הרוח הרגעי. פרשות השחיתות? יגנו. התנחלויות? כבר לא. מלחמה בסוריה? יגבו אותה ואפילו יבקרו מימין.

לשבוועים היה גבאי סיפור עיתונאי מוצלח. מזרחיותו עוררה תקווה במפלגה שאינה יודעת איך למצוא את הלבבות של "האחרים". אך משהו חסר. הוא יכול להתנער מהערכים ולחבק את ההתנחלויות. הוא יכול לגרש פליטים. הוא עוד משהו מאותו סוג. מפלגת העבודה קנתה פנתר בשק. כשיצא מהשק, נשארה עם חתול.

גבאי. חברי סיעתו מרדו בו בעניין הפליטים (צילום: עמוד הפייסבוק של אבי גבאי)

לפי הצעת החוק, על המדינה להגדיר מהם הצרכים הנדרשים למחייה בכבוד של כל אזרח ולכמת אותם לסכום מוגדר אשר יבטיח קיום בכבוד בסיסי לכל אדם בישראל. ועדת מומחים בתחומים שונים תעדכן את המדד מדי שנה.

יו"ר הרשימה המשותפת נגד נשיא ארה"ב

בתגובה לנאומו של טראמפ, בו הצהיר שיכיר בירושלים – כולה – כבירת ישראל ויפעל למען העברת השגרירות האמריקאית לירושלים, כינה יו"ר הרשימה המשותפת, ח"כ איימן עודה (חד"ש), את נשיא ארצות הברית דונלד טראמפ "פירומן המסוגל להבעיר את כל האזור בטרופו". הוא הוסיף: "טראמפ שונא האדם אינו מתעניין בגורל הישראלים, ובטח לא בגורל הפלסטינים. הנאום שלו היה שילוב של בורות ויהירות, כאשר ההשלכות כלל לא בראש מעייניו. טראמפ השליך גפרור על המזרח התיכון, ואת המחיר ישלמו שני העמים. ארה"ב של טראמפ הודיעה היום באופן רשמי שהיא חלק מהכוח הכובש, ולכן אינה יכולה לשמש בשום אופן כנותנת החסות לשיחות בין הישראלים לבין הפלסטינים".

ח"כ יוסף ג'בארין (חד"ש, הרשימה המשותפת) הצטרף לדברי חברו לסיעה בהדגישו כי "ההצהרה של טראמפ היא הצהרה קולוניאליסטית, הסותרת את המשפט הבינלאומי וריקה בפרצוף הקהילה הבינלאומית כולה. קיימות החלטות של מועצת הביטחון ושל בית הדין הבינלאומי לצדק בהאג הקובעות שישראלים המזרחית היא שטח כבוש. לפלסטינים אין ציפיות מטראמפ, ולא היו ציפיות ממנו, והוא אכן הציב את מדינתו בראש החזית נגד מאמצי השלום".

חרף איומי השרה רגב, יתוקצב תיאטרון אל-מידאן

בניגוד לעמדת משרד התרבות, בחרה עיריית חיפה לתמוך כלכלית בתיאטרון הערבי אל-מידאן, ולהעביר לקופתו 1.2 מיליון שקלים כתמיכה בשנה הנוכחית. כזכור, בחודש מארס פתחו עובדי התיאטרון בשביתה במחאה על כך שמשרד התרבות הקפיא את כספי התמיכה בו. הרדיפה הפוליטית נגד התיאטרון הערבי בחיפה החלה כבר ביוני 2015, על רקע הצגת "הזמן המקביל" בבימויו של בשאר מורקוס שנכתבה בהשראת כתבי האסיר הפוליטי הפלסטיני וליד דקה. אז, עצר משרד התרבות את תמיכתו השנתית בסך 1.1 מיליון שקלים, ופעילות התיאטרון הופסקה כליל עד סוף 2015. יו"ר הרשימה המשותפת, ח"כ איימן עודה, בירך על החלטת עיריית חיפה: "זהו ניצחון חשוב לחופש הביטוי ולחופש היצירה, וכישלון חרוץ למדיניות ההסתה וסתירת הפיות של ממשלת הימין. חיפה הוכיחה כי דווקא בעת שהגזענות מרימה ראשה והממשלה משתוללת, היא מיישמת דוגמא מתקדמת יחסית לקיום משותף ושוויוני של יהודים וערבים".

ראש סיעת חד"ש בעיריית חיפה, ד"ר סוהיל אסעד, מסר: "תיאטרון אל-מידאן פועל בעיר חיפה מזה 20 שנה והוא חלק בלתי-נפרד מהנוף התרבותי בעיר. התמיכה העירונית בתיאטרון מממנת כ-40% מתקציבו. אנו תומכים במאבק התיאטרון מול משרד התרבות, שמנסה להביא לסגירתו של מוסד תרבות חלוצי בעיר חיפה ובחברה הערבית כולה".

ממדי העוני ממשיכים בשלהם

בישראל חיו בשנת 2016 בעוני 463,300 משפחות. מדובר ב-1,809,200 נפשות, בהן 842,300 ילדים. כך עולה מדוח העוני שפרסם בשבוע שעבר (29.11) מנהל המחקר והתכנון בביטוח הלאומי.

בהשוואה לשנה שקדמה לה, שיעורי העוני בקרב משפחות ירדו מ-19.1% ל-18.6%, ומספרן פחת ב-14,400. אך בצד המגמות החיוביות, נחשפו גם נתונים מדאיגים: מספר הילדים העניים עלה ב-2016, כמו גם חלקן של המשפחות העובדות בכלל האוכלוסייה מתחת לקו העוני, שעלה ב-2016 מ-13.3% ל-13.6%. הממצא החמור ביותר הוא העלייה החדה בתחולת העוני בקרב משפחות חד-הוריות, מ-21.7% ל-26.1%.

בתגובה לדוח, מסר ח"כ דב חנין (חד"ש, הרשימה המשותפת): "דוח העוני מוכיח כי העלאת שכר המינימום עליה נאבקנו והשקעה בתחבורה ציבורית, במיוחד בישובים הערביים שסבלו מאפליה ארוכת שנים בתחום, עושים שינוי. חייבים להמשיך להשקיע בכיוון הזה. עם זאת, הנתונים הקשים על עוני בקרב משפחות עובדות מלמדים ששכר המינימום עדיין איננו גבוה מספיק ויש להעלותו עוד יותר. בנוסף, המדינה חייבת לספק רשת ביטחון אמיתית לאלה שאינם יכולים לעבוד, כדי שגם הנכים והקשישים יוכלו להתקיים בכבוד. הגיע הזמן שהמדינה תגדיר מהו קיום בכבוד ותתאים את כל הקצבאות להגדרה זו".

בהמשך לדבריו, הגיש ח"כ חנין יחד עם שורת חברי כנסת מהקואליציה ומהאופוזיציה הצעת חוק המעגנת את הזכות להתקיים בכבוד.

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע

בדואר אלקטרוני

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126102

עומדים ביחד כבר שנתיים

בשבוע שעבר נערכה האספה הארצית הראשונה של התנועה הפעילה ומתרחבת בהתמדה

מאת אורי וולטמן

לו. זו מסגרת חוץ-פרלמנטרית המנסה להיות בית עבור אנשים שהיו רוצים לפעול, אבל שעד כה לא הייתה פלטפורמה דרכה יכלו לעשות זאת. בשנתיים הללו, הצליחה עומדים ביחד גם להעמיד עצמה בשורה הראשונה של הארגונים הנאבקים לשלום ישראלי-פלסטיני – כשארגנה יחד עם לוחמים לשלום את צעדות החופש הישראליות-פלסטיניות הקבועות, או כשהובילה את הפגנת האלפים בירושלים במלאות 50 שנה לכיבוש. במקביל, היא גם הייתה מעורבת במאבקים חברתיים – לזכויות עובדים, להגנת חופש הביטוי, נגד אלימות כלפי נשים ועוד.

האסיפה הארצית הראשונה סימלה את סופו של פרק אחד בחיי התנועה ומעבר לפרק בוגר יותר. אחרי חמישה חודשים של מרשם חברים ברחבי הארץ, חברים כיום בתשעת המעגלים המקומיים של התנועה כ-300 איש.

12 מהם הגישו הצעות החלטה, שנידונו בשבע קבוצות דיון

שרון לוזון ואסלאם אבו-סיאם בעת אירוע הפתיחה של האסיפה (צילום: עומדים ביחד) הארצית. אחרי דיונים, שכתובים ושיפורים, מוזגו ההצעות בשש הצעות החלטה, לגביהן התקיים דיון ער, ולפרקים סוער, במליאת האסיפה הארצית. הדיונים הסתיימו בהצבעה. במהלך היום, התקיימו גם לראשונה בחירות לצוות התיאום הארצי של התנועה.

אני מדגיש את ההיבטים הדמוקרטיים האלה, מפני שהם אינם היבטים טכניים כלל וכלל: הרוב הגדול של חברי התנועה לא התנסו מעולם בפעילות במסגרת ארגון, והם לא היו פעילים כלל, או שפעלו כאקטיביסטים אינדיבידואליים המרחפים מהפגנה להפגנה.

קולקטיב חושב ופועל מוליד את הצורך לשכנע אחרים בדעתך, להתווכח, להיות לעיתים ברוב ולעיתים במיעוט, אבל להיות מחויב להחלטות כשהן מתקבלות ולתרגם אותן לפעולה במציאות.

זה מבטא שלב בהתבגרות הארגונית של הפרויקט הפוליטי החשוב עומדים ביחד.

"פגשתי לראשונה את הפעילים של מעגל הנגב של 'עומדים ביחד' כשיצאנו למאבק במפעל סודה-סטרים, והקמנו ועד עובדים", סיפרה איסלאם אבו-סיאם, תושבת רהט. "תחילה, הם עזרו לוועד, אבל אחר כך הבנתי שהתנועה הזאת גם מתנגדת להריסות הבתים ותומכת בשלום". אבו-סיאם חלקה את הבמה באסיפה הארצית הראשונה של עומדים ביחד (8.12) עם שרון לוזון, פעיל

מרכזי בכוח לעובדים וממקימי ועד העובדים באוניברסיטה הפתוחה. לוזון ציין שמאבקה של עומדים ביחד הוא נגד אדוני הארץ, נגד האליטה הקטנה שנהנית מהמצב הקיים, ועל כך שמאבקה של התנועה הוא למען הצרכים של הרוב, כלומר למען חברה סוציאליסטית.

העובדה שהדברים האלה נשמעו טבעיים לגמרי ל-200 משתתפי האסיפה הארצית הראשונה של עומדים ביחד – יהודים וערבים מרחבי הארץ – היא

בעיניי אחד ההישגים הגדולים של תנועה צעירה הזו. היא נולדה בחורף 2015, בתקופת ההסלמה בשטחים הכבושים, שכונתה בתקשורת "אינתיפאדת הסכינים" או "אינתיפאדת הבודדים". מקימה ברובם היו פעילים בעמותות לזכויות אדם או במפלגות שמאל, ביניהם גם חברי מק"י. רובם שאפו לייצר מסגרת פוליטית משותפת של יהודים וערבים נגד גזענות ולקידום פעולה משותפת של ישראלים ושל פלסטינים מהשטחים נגד הכיבוש ובעד שלום.

אבל בתום שנתיים של עבודת בנייה, של התפתחות פוליטית ושל למידה משותפת – עומדים ביחד נמצאת כיום במקום אחר.

זו איננה תנועה ליברלית, חד-ממדית, העוסקת רק באפליית הציבור הערבי או רק בהפרות זכויות האדם בשטחים הכבושים. זו אינה גרסה אקטיביסטית של בצלם או של האגודה לזכויות האזרח, אלא תנועה המנסה לבנות שמאל עממי ורחב, יהודי-ערבי בהרכבו וסוציאליסטי בעולם הערכים שלו, ששום מאבק בחברה הישראלית לא זר

יש תנאים לבניית חלופה סוציאליסטית

הפילוסוף אישטבן מסזרוש הותיר אחריו מורשת ואתגרים עבורנו

חאת עמרי עברון

מסזרוש. בן 87 במותו (צילום: המפלגה הקומוניסטית הברזילאית)

המזרחי.

הוא הציע להתגבר על ההפרדה המנכרת בין יחסי הייצור, מנגנוני החלוקה, הרגלי הצריכה ואיכות הסביבה באמצעות בנייתן של קהילות דמוקרטיות וטיפוח של יחסים חברתיים הנטועים בצרכים אנושיים ובמחויבות לשוויון עמוק ובר-קיימא. מורשתו המרכזית של מסזרוש נטועה בטענתו, כי התנאים לבניית אלטרנטיבה סוציאליסטית למשטר המעמדי קיימים כבר בהווה.

הוא הצביע על קווי היסוד לבניית חברה סוציאליסטית מתוך המאבקים המתחוללים בראשית המאה ה-21. בלכתו, הותיר אחריו אתגר עבורנו.

לפני 50 שנה הוקמה הרפובליקה העממית של דרום טימן

מורדים חות'ים הזוכים בתמיכת איראן התנקשו בשבוע שעבר (4.12) בחיי נשיא טימן לשעבר, עלי עבדאללה סאלח, בבירה צנעא. על פי דיווחים, חוסל סאלח בעקבות תמיכה מפתיעה בסעודיה שהביע לאחרונה. זה היה אחד מרגעי השיא במלחמת האזרחים המשתוללת מזה שנתיים ברחבי טימן. על פי הערכות, מאות אלפים מתו במהלכה לא רק בקרבות ובהפצצות הסעודיות, אלא גם כתוצאה מרעב וממגיפות.

לפני 50 שנה הוקם בטימן משטר אחר, הרפובליקה העממית של טימן, בחלקה הדרומי של המדינה. היא התקיימה משנת 1967 ועד 1990.

טימן זו הייתה המדינה הראשונה בעולם הערבי שהגדירה את עצמה כסוציאליסטית. היא הוקמה אחרי מאבק מזוין של החזית הלאומית לשחרור דרום טימן הכבושה נגד הקולוניאליזם הבריטי, מאבק שהחל ב-1963. החזית לשחרור לאומי שינתה שמה ל"מפלגה הסוציאליסטית של טימן" וזו פועלת עד היום. הרפובליקה הצעירה קידמה את שוויון הנשים (אישה עמדה בראש בית המשפט העליון של המדינה), פיתחה אזורי הספר (חלק ממנהיגיה היו חקלאים), ואף העלתה את רמת החיים של התושבים – בייחוד בכפרים.

א"ד

ב-1 באוקטובר הלך לעולמו הפילוסוף והוגה הדיעות המרקסיסט ההונגרי, אישטבן מְסֶזְרוֹשׁ. הוא נולד בהונגריה ב-1930 ופיתח איבה לדיכוי המעמדי בעת שעבד במפעל למנועי מטוסים תחת השלטון הפשיסטי. הוא היה אז בן 12. שנים אחר כך, כאשר למד בבודפשט, התיידד עם הוגה הדעות הגדול וחוקר הספרות גיאורג לוקאץ' (1885-1971). חיבוריו של לוקאץ' השפיעו על מסזרוש במשך כל הקריירה שלו. אחרי מלחמת העולם השנייה, בימי הסוציאליזם ההונגרי, ביטא מסזרוש קו מרקסיסטי ביקורתי אל מול האיבון המחשבתי של השלטון. כך, למשל, תבע חופש מלא לאמנות. אחרי דיכוי מהפכת הנגד בסתיו של 1956 נאלץ מסזרוש לעקור מהונגריה, התיישב לזמן קצר באיטליה ואחר כך עבר לבריטניה, תחילה ליורק, ואחר כך לאוניברסיטה של סאסקס, שם כיהן משך 15 שנה כפרופסור לפילוסופיה. כתיבתו הפילוסופית והסוציולוגית הפכה אותו לאחד ההוגים המשמעותיים של המרקסיזם ההומניסטי במאה העשרים. הוא תרם לקריאה חרדה בכתבי השחרות של מרקס, אותם קשר לחזון שחרור האדם מניכור (ובכך המשיך גם את מפעלו של לוקאץ'). ספרו החשוב "תיאוריית הניכור של מרקס", ראה אור בבריטניה ב-1970.

לאחר התמוטטות ברית המועצות והארצות הסוציאליסטיות, בעת שחוגים בשמאל העולמי נסוגו משאיפותיהם המהפכניות, הקדיש מסזרוש חלק משמעותי מכתביו לניסיון להציע דרך קונקרטית כדי להתגבר על הקפיטליזם ולבנות יסודות תאורטיים לסוציאליזם ולחברה המהפכנית. בהקשר זה מן הראוי לקרוא את ספרו "סוציאליזם או ברבריות" (2001), בו הוא מנבא את השלב השלישי, הברברי, של הקפיטליזם הניאו-ליברלי. חיבוריו התיאורטיים זכו בתפוצה רחבה בשנות המשבר הנוכחי של הגלובליזציה עליה כתב בחיבור הזה. בעיקר מצאו חיבוריו קוראים רבים באמריקה הלטינית. הוגו צ'אבס, למשל, היה אחד ממעריציו הגדולים של מסזרוש.

מסזרוש היה גם אחד התיאורטיקנים החשובים שהצביעו על המשבר האקולוגי כביטוי לסתירה פנימית והכרחית בקפיטליזם. והראו כיצד הוא מהווה (יחד עם המשבר הכלכלי) משבר מבני של השיטה הקפיטליסטית כולה. כך כתב בספרו "סוציאליזם או ברבריות": "במידה מסוימת היה מרקס מודע ל'בעייה האקולוגית', כלומר לבעיות הסביבה תחת שליטת ההון ולסכנות הגלומות בו לקיום האנושי. למעשה היה הראשון שהמשיג זאת. הוא דיבר על זיהום אויר, ועמד על כך שההיגיון של ההון – החייב לרדוף אחרי רווחים, בהתאם לדינמיקה של התרחבות והצבר הון – אי אפשר שתהיה לו התחשבות כלשהי בערכים אנושיים ואפילו לא בהישרדות אנושית".

לאורך השנים, שילב מסזרוש בהגותו דיונים מכלכלה פוליטית ועד לפילוסופיה של התודעה. הוא בחן מחדש את שאלת מבנה המדינה המודרנית ואת התמורות שחלו בה, ובמקביל מתח ביקורת על הכשלים של משטרי הגוש

54 שנים לאחר מותו, נמשכים הניסיונות לצנזר את נזים חכמת

הוצאת הספרים "יאפי קרדי", המזוהה עם בנק טורקי גדול הנושא אותו שם, נרתעה מהחלטתה לצנזר את יצירותיו של המשורר והסופר המנוח נאזים חכמת, וזאת בעקבות ביקורת ולחץ ציבורי מצד אינטלקטואלים ופעילים פוליטיים. המו"ל, קוך הולדינג, הוא בעליהן של זכויות היוצרים על עבודותיו של גדול המשוררים הטורקים. ספרו, "החיים יפים, אחי" ראה אור בהוצאה מחודשת כאשר על 25 חלקים בספר הוטלו מגבלות פרסום. "רוב החלקים המצונזרים עוסקים ישירות בהשקפותיו הקומוניסטיות של המשורר", הסביר אולביל איסיל, נציג המרכז התרבותי על שם נאזים חכמת. "ההוצאה מבקשת להסתיר את השייכות הפוליטית של חכמת, שהיה חבר במפלגה הקומוניסטית הטורקית מ-1923 ועד למותו, 40 שנה לאחר מכן". השורה "אני קומוניסט", למשל, המופיעה בגרסתו המקורית של הרומן, הוחלפה בשורה "אני פועל". המילים "פטיש ומגל", "מפלגה", "מעמד הפועלים" ו"הצבא האדום" נעלמו כלא היו מהרומן בגרסתו המצונזרת. המפלגה הקומוניסטית הטורקית פרסמה (23.11) הצהרה, בה היא מגנה את ההשתקה והצנזורה של חכמת בידי בעלי הון מונופוליסטי. מחמט קוזולוגיל, חבר הוועד המרכזי של המפלגה, הבהיר כי כבר ב-2002 ערערה המפלגה על העברת זכויות היוצרים של כתבי חכמת לידי בעלי הון. הוא הוסיף: "ישנה סתירה עמוקה בין סגנון החיים של חכמת, אמנותו והמאבק אותו ניהל לבין הבנק המחזיק בזכויות על פרסום כתביו. כעת באות לידי ביטוי השלכות הסתירה העמוקה בין השייכות הפוליטית של היוצר לבין הזהות המעמדית של המחזיקים בזכויות על פרסום כתביו".

לאחר שהצנזורה על הרומן של חכמת הובאה לידיעת הכלל, חתמו אינטלקטואלים בולטים בטורקיה על עצומה הקוראת לפרסם את הספר בגרסתו המקורית. עשרות אנשי רוח, מוזיקאים, משוררים, סופרים, צלמים, ציירים, שחקנים, במאים, מתרגמים, עיתונאים, אקדמאים ופובליציסטים חתמו עליה, וזו הופצה בעיתונות המודפסת ובאינטרנט. "אנו חשים בושע עצומה שאחד האמנים המשפיעים ביותר של ארצנו צונזר בלא הצדקה. זאת, שנים לאחר שהוסרו המגבלות החוקיות על פרסום יצירותיו של חכמת", נכתב בעצומה. בעקבות התגובות החריפות, הקימה ההוצאה לאור ועדה שתדון בהוצאה המחודשת של יצירות המשורר. עם זאת, ממשיכה ההוצאה לטעון כי כלל לא צנזרה את כתביו של חכמת, ולא ערכו שינויים בין הגרסה הנוכחית לבין הגרסה שראתה אור בשנות ה-90 של המאה הקודמת.

דובר ההוצאה לאור אמר: "הרומן יראה אור בשנית בעוד שבועות מספר, ויוכנסו בו התיקונים הכרחיים". כשנשאל אם הצנזורה תוסר לגמרי, השיב כי אינו יודע דבר על אודות התכנים הצפויים בהוצאה המחודשת.

ההוצאה, כך דומה, דבקה בגישתה שלא לזהות את ההוצאה הפגומה כצנזורה. אך האם תאגיד, גדול ככל שיהיה, יוכל לפגוע במורשת של נזים חכמת? הקומוניסטים בטורקיה ובעולם כולו סבורים שלא.

פבלו נרודה אל תבקשו ממני

ישנם המבקשים לגבי ענין הומני זה
הקשור בשמות, בשמות משפחה ואנחות
שלא אטפל בו בדפי ספרי,
שלא אתן אותו בבתי שירי:

אומרים פי כאן מטה השירה,
ישנם האומרים פי אין עלי לעשות זאת:
האמת היא שצד לי לא לרצותם,
אני מברך אותם ומוריד בכניהם את הכובע
ומותיר אותם לשוטט בפרנסוס
פעכברושים העולצים אלי גבינה.

הנני משתיף לסוגה אחרת
ורק בן אנוש אנוכי בשור ועצמות,
משום כך אם יפו הם את אחי
בעזרת כל אשר ידי תחזיק אגן עלי
וכל אחת משורותי מביאה עמה
סכנת אבק שרפה או ברזל,
אשר כמטר יפלו על חסרי האנוש,
על האכזריים, על הגאונותנים.

אמנם ענשו של שלומי מלא הזעם
אינו מאים על המספנים ולא על הטובים:
בעזרת מנורתו מחפש אני את אלו שנגפלו,
מקל על פצעיהם וסוגר אותם:

וזהו מקצועם של המשורר,
של הטיס ושל הספת:
מחובתנו לעשות משהו על אדמה זו
משום שעל פלנטה זו הולדנו
ויש לתקן את מעשיהם של בני האנוש
כי איננו צפונים ולא כלבים.

ובכן, אם כאשר אני תקף את אשר אני שונא,
או כאשר שר אני לכל אהבותי,
רוצה השירה לנטש
את תקוותיו של המניפסט שלי,
ממשיך אני עם לוחות בריתי
לאסוף פוכבים וכלי נשק.

ובחובה האמריקנית הנקשה
אין זה משנה לי נרד אחד יותר או פחות:
יש לי ברית אהבה עם היפי,
יש לי ברית דם עם בני עמי.

1960

רבות בנכור

עשרות אלפים בשדרות רוטשילד, מוצ"ש (צילום: "זו הדרך") לדברי המפגינים, "הקטל בענף הבניין נמשך, אבל את שרי הממשלה זה לא מעניין".

עשרות אלפי מפגינים מילאו במוצ"ש (9.12) את שדרות רוטשילד בתל אביב. המפגינים התכנסו בקצה הדרומי של השדרה וצעדו לכל אורכה עד רחבת תיאטרון הבימה. שם, תכננו המארגנים לקיים עצרת, אלא שהמשטרה השביתה את הגנרטור שנועד לכך.

בתגובה לכך, החלו מארגני ההפגנה להוביל את המפגינים לרחוב אבן גבירול דרך רחוב מרמורק. המפגינים חסמו לתנועה את רחוב אבן גבירול והמשיכו לצעד לעבר כיכר רבין. בעקבות הצעדה נסגרו לתנועה בתל אביב גם הרחובות אלנבי, רוטשילד, אחד העם, יהודה הלוי וביל"ו.

גם בשבוע שעבר התקיימה הפגנת ענק במרכז תל אביב נגד שחיתות הממשלה. אז, יצאה "צעדת הבושה" משדרות רוטשילד בתל אביב ועצרה בכיכר הבימה. את ההפגנה ארגנו יוזמי ההפגנות שמתקיימת מדי מוצ"ש מול בית היועץ המשפטי לממשלה, אביחי מנדלבליט, בפתח תקווה.

הפגנות זעם על הצהרת טראמפ

הפגנות ענק בירושלים, בגדה המערבית ובעזה. ההפגנות הובילו גם לעימותים אלימים, פצועים והרוגים. הזעם לא פסח גם על נצרת, סכנין, ואדי עארה וטייבה. עשרות אלפים עמדו ברחובות ובצמתים בסוף השבוע ומחו נגד הניסיון של טראמפ ונתניהו לבצע מחטף ולנתק את העם הפלסטיני מבירתו. בעימותים בגבול עזה, נהרג צעיר מאש צה"ל ועשרות נפצעו. בעזה לבודה, נפצעו 5 פלסטינים ב-40 מקרי ירי. עשרות נפצעו בעימותים בגדה ומאות נעצרו במהלך עימותי השבוע האחרון.

כמו כן, השבוע (שלישי) ערכה ועדת המעקב העליונה של הציבור הערבי בישראל הפגנה בתל אביב מול שגרירות ארה"ב. אלפים הפגינו מול שגרירות ארה"ב במדינות רבות בעולם: בלבנון, במצרים, בטורקיה, בשוודיה, בגרמניה ועוד.

פעילים התפרצו לכנס נדל"ן

במחאה על פועלים הרוגים נוספים

בשבוע שעבר, ביוזמת פורום העובדים של חד"ש בת"א וביפו, פרצו פעילים לכנס נדל"ן במלון דן פנורמה בתל אביב כדי למחות על מצבם של עובדי ענף הבנייה.

בכנס השתתף שר הכלכלה אלי כהן (כולנו). המפגינים נשאו שלטים עם תמונותיהם ושמותיהם של פועלי בניין שמצאו את מותם במהלך העבודה, כתוצאה מחוסר הבטיחות, התנאים הירודים בענף והעדר הפיקוח הממשלתי. השבוע מצא את מותו ההרוג ה-33 בתאונת בניין ב-2017. ההרוג, מבקש מקלט מאריתראה (34), נפל לבור ביוב באתר בנייה ברחובות השייך לחברת הבנייה אביסרור.

החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון - חד"ש

ישיבת המזכירות

על סדר היום: סקירה פוליטית, בחירת מזכיר ולשכת חד"ש
שבת, 16.12, 16:00, אולם אחוה, שד' בן גוריון, חיפה

המפלגה הקומוניסטית הישראלית

מחוז תל-אביב - יפו

ועידת המחוז

על סדר היום: דו"ח ועד המחוז היוצא, ברכות, דיון, סיכום והחלטות, בחירת מוסדות המחוז
 כל חברי המפלגה במחוז מוזמנים לוועידה
שבת, 23.12, 18:30, 16:00, אחד העם 70, ת"א

ערב שירה בגדה השמאלית

בהשתתפות: ליאור אופיר, תמי אסולין, יעל בירנבאום, אוהד ובר, אוהד זלצר זובידה, מיכל מקרסקו וסביון.
 תרומה מומלצת בסך 10 שקלים
יום ד', 20 בדצמבר, 20:00, אחד העם 70, ת"א

פתיחת תערוכה בגלריית הגדה השמאלית

את עבודותיהם יציגו במשך החודש הקרוב אור פירסט, שירה קמרד, שיר לס וגיא ליב.
יום ה', 24 בדצמבר, 20:00, אחד העם 70, ת"א

מועדון קולנוע בגדה השמאלית

הצער והחמלה - מרסל אופולס

1969, צרפת (צרפתית, כתוביות באנגלית)
 אחרי ההקרנה תתקיים שיחה עם ד"ר אילת זוהר
מוצ"ש, 16 בדצמבר, 17:30, אחד העם 70, ת"א